

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Consilier la Înaltă Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Cui se cuvin sub regimul legiurii Caragea darurile dinaintea nunței după desfacerea căsătoriei, de d-l Andrei Rădulescu;

JURISPRUDENȚĂ:

Curtea de casație, secția I: D. M. Popescu cu Chiriac Bucur;
Curtea de casație, secția II: A. Jaques cu Gr. Călinescu;
Curtea de casație, secția III: Locot. Col Polizu George cu Ministerul de Resbet.

Cui se cuvin sub regimul legiurii Caragea darurile dinaintea nunței, după desfacerea căsătoriei?

Legiuirea Caragea se ocupă de darurile dinaintea nunței în 12 articole, cari formează cap. II al părții IV. Răspunsul la chestiunea pusă ni-l dau articolele 9—12, dar numai pentru unele cazuri când căsătoria se desface din culpa unuia din soți, dovedindu-se și aci inferioritatea acestei legiuri față de a lui Calimach unde materia e mai bine și mai pe larg tratată. Pentru cazurile neprevăzute în textul legiurii Caragea, răspunsul trebuie să-l dăm pe cale de interpretare, care nu se poate face decât servindu-ne de izvoarele din cari e scoasă acea legiuire. Aceste izvoare după cum spune Caragea în hrisovul de promulgare¹⁾ sunt: împărăteștile pravile, pravilniceasca condică a lui Ipsilante și obiceiul pământului.

Sub numirea de pravile împărătești, alcătuitoarii legiurii Caragea au înțeles—desigur—monumentele legislative ale lui Justinian, cari erau cunoscute și întrebunțate de juriștii români dela începutul sec. XIX. Andronache Donici în prefața operei sale deosebește pravilele lui Leon, Constantin, Vasile Macedoneanul, a lui Armenopol și alte adunări de pravile de «Impărăteștile pravile», compuse din Pandecte, Codice, Institute. Bărbătescu, comentatorul legiurii Caragea la 1849, și care era în măsură să cunoască izvoarele întrebunțate pentru alcătuirea acestei legiuri, zice

¹⁾ Legiuirea Caragea, ediția Stoenescu, p. 19.

despre ea «că nu e altceva decât o colecțiune făcută din pravila lui Basarab, a lui Ipsilante și obiceiurile locului, sau mai bine e un extract al Instituțiilor lui Justinian, căci nu numai cuprinde aceeași materie, dară are și aceeași ordine cu Instituțiile...»²⁾ Chiar dacă autorii legiurii Caragea au întrebunțat Basilicalele, întru cât acestea conțin principiile dreptului lui Justinian, urmează că pentru o bună interpretare trebuie să utilizăm în primul rând legislația acestuia.

* * *

O privire repede asupra darurilor dinaintea nunței în epoca anterioară lui Justinian va contribui întru câtva la cunoașterea evoluției acestei instituții și la o mai bună înțelegere a dispozițiilor luate de Justinian.

La toate popoarele din antichitate a existat obiceiul ca bărbatul să dăruiască ceva femeii înainte de căsătorie. Multă vreme la Romani aceste daruri n'au fost reglementate de dreptul pozitiv. Ele s'au desvoltat mai mult în partea de răsărit a Imperiului roman³⁾. Justinian ne spune că acest fel de daruri era necunoscut de vechii juriconsulți și că a fost reglementat de constituțiunile imperiale⁴⁾. Cu timpul obiceiul de a face asemenea daruri s'a răspândit și a început a se stabili între bărbat și femei și o comunitate de bunuri: femeea aducea dota, bărbatul trebuia să aducă darurile dinaintea nunței. Dacă se desfăcea căsătoria se desfăcea și comunitatea și fiecare lua ceea ce adusese. S'a luat mai târziu și măsuri pentru cazul când se desfăcea căsătoria din culpa unui soț. Teodosiu II a stabilit că bărbatul culpabil pierde donația ante nuptias⁵⁾.

²⁾ Bărbătescu I: «Cursul Dreptului civil român», p. 10, București 1849.

³⁾ Girard F. P.: «Manuel élémentaire de Droit romain», ed. IV, p. 962.

⁴⁾ Institute, Cartea II, titl VII, cap. 3 (în Girard: «Textes de Droit romain», ed. III p. 649).

⁵⁾ Girard. o. c. p. 963, nota 1. Constituția lui Teodosiu e amintită și în Novela 22 a lui Justinian cap. XV, paragr. I.

Incepuse a se face și pacte în vederea morții unuia din soți în sensul că dacă femeea murea înaintea bărbatului acesta avea să primească din dotă o anumită porțiune, și dacă bărbatul murea înaintea femeii aceasta avea să primească o anumită porțiune din donația ante nuptias.

Ca să nu se abuzeze de un soț în paguba celuilalt, Leon, la 468 p. Kr., a stabilit că atât bărbatul cât și femeea să prevadă în acele pacte cote egale, adică câtă parte din donația ante nuptias se prevede că va avea să primească femeea în caz de predeces al bărbatului, o parte tot atât de mare să se prevadă că va lua din dotă bărbatul în caz de predeces al femeii ⁶⁾.

Ceeace dobânda unul sau altul din soți prin desfacerea căsătoriei, fie că se căsătoreau sau nu a doua oară, nu erau ținuți să păstreze copiilor, ci era al lor propriu ⁷⁾.

Împăratul Justinian a permis ca donația ante nuptias nu numai să fie mărită, ci chiar să fie constituită în timpul căsătoriei ⁸⁾.

Prin urmare, înainte de Justinian se ajunsese la situația următoare: Dacă se desfăcea căsătoria prin moarte, și între soți nu era nici un pact, fiecare lua ceea ce era al său: femeea dota, bărbatul donația ante nuptias. Există un pact; se urma în conformitate cu el. Dacă se desfăcea căsătoria din culpa bărbatului, femeea lua donația ante nuptias. Nici unul din soți, însă, nu păstra copiilor nimic din ceea ce dobândeau prin desfacerea căsătoriei.

Acela care legiferează mult asupra acestei materii este Justinian ⁹⁾. Principalele dispoziții le gă-

⁶⁾ Codex Just., cartea V, titl. XVI: «De pactis conventis» 9, (In Corpus juris civilis, vol. II, ediția Kriegel-Hermann Lipsca 1865) Textul este: «Ex morte cuiuscunque personae sive mariti sive mulieris, eandem partem non pecuniae quantitatem tam virum ex dote quam mulierem ex ante nuptias donatione lucrari decernimus. Veluti si maritus mille solidorum ante nuptias donationem confecerit licebit mulieri et minoris, et amplioris quantitatis dotem offerre et marito similiter ante nuptias donationem; hoc tamen observandum est, ut quantum partem mulier stipuletur sibi lucro cedere ex ante nuptias donatione, si priorem maritum mori contigerit, tantam stipuletur sibi, si constante matrimonio prior mulier in fata collapsa fuerit. Et si pactum contra vetitum fuerit subsequutum infirmum atque invalidum hoc esse, ut nulla ex eo procedere possit exactio, praecipimus».

⁷⁾ Codex Just. Cart. V, titl. III: «De donationibus ante nuptias» 18. Constituția împăr. Zeno.

«Si liberis ex priore matrimonio procreatis, pater ad secundas migraverit nuptias vel non migraverit, nihil omnino filiis prioris coniugii ex donatione ante nuptias, quam ipse vel alius pro ipso uxori quondam eius, matris comunium liberorum donaverat, servare cogatur, quoniam et mater liberis ex priore matrimonio ex stantibus post secundas nuptias multoque amplius si non fuerit alteri marito sociata nihil iisdem filiis ex dote quam patri eorum ipsa vel alius pro ea obtulerit servare compellitur».

⁸⁾ Cod. Cartea V, titl. III: «De donationibus ante nuptias» 19

⁹⁾ Iată ce zice în «Institute» cartea II, titl. VII 3: «Este și astfel de donațiuni între vii, care fel era cu totul necunos-

sim în novelă. El voia să prefacă comunitatea dintre bărbat și femeie într-o egalitate. De aceea prin Novela XCVII a stabilit ca donația propter nuptias să fie egală cu dota ¹⁰⁾. A permis apoi ca această donație să fie și micșorată în timpul căsătoriei, oprind însă această micșorare dacă soțul care dobândise donația se recăsătorea și erau copii din I-a căsătorie ¹¹⁾. Tot el, prin Novela LXI a stabilit că lucrurile imobile ale donației să nu fie date în gaj, nici ipotocate, nici înstrăinate în vreun chip, chiar cu consimțământul femeii. Asemenea zalogiri și înstrăinări nu sunt valabile, afară numai dacă bărbatul n'are altă avere, din care femeea să se poată indetula pentru imobilele cuprinse în donația propter nuptias și care fuseseră zalogite sau înstrăinate ¹²⁾.

Se stabilise astfel o asimilare din ce în ce mai mare între dotă și donația propter nuptias, dar nu s'a confundat niciodată, ci fiecare și-a păstrat caracterul său distinct. E o greșală să se zică că donația propter nuptias este dotă. Această donație, după cum spune Justinian în Novel CXIX, este un contract special; nu trebuie să se numere între celelalte donații și nici să fie supusă formalității insinuației, de orice cantitate ar fi, căci în schimbul ei se dă dotă. Ea e socotită nu ca o simplă donație, ci ca o donație făcută pentru dotă și pentru căsătorie «propter dotem et propter nuptias» ¹³⁾. Era, prin urmare, o contra-greutate a dotei, o

cut vechilor jurisconșulți, însă a fost introdus de împărații mai decurând, care fel se chiamă ante nuptias și avea în el condițiunea tacită să fie valabil atunci când va urma căsătoria și de aceea se numea ante nuptias, fiindcă se făcea înainte de căsătorie și niciodată nu se avea o astfel de donație după celebrarea căsătoriei. Cel dintâiu, însă, răposatul nostru tată, Iustin fiindcă se dăduse voie ca zestrurile să fie mărite și după nuntă — dacă așa ceva se întâmplă a dat voie printr-o constituție a sa ca chiar donația ante nuptias să fie mărită și în timpul căsătoriei; cu toate acestea rămânea un nume nepotrivit, fiindcă se numea «ante nuptias» și se mărea după nuntă. Noi, însă, dorind să dăm hotărâri depline (desăvârșite) și silindu-ne ca numele să fie conforme cu realitatea, am stabilit ca asemenea donații nu numai să fie mărite (vezi și în cod. cart. V: titl. III «De donationibus ante nuptias» 2), ci și să fie constituite în timpul căsătoriei și să se numească nu *ante-nuptias* ci *propter nuptias* și să se echivaleze cu dota întru aceasta, că după cum dotele nu numai se măresc în timpul căsătoriei, ci chiar se constituiesc, tot astfel și aceste donațiuni, cari au fost introduse pentru nuntă «propter nuptias» nu numai să preceadă căsătoria, ci și să fie constituite chiar în timpul ei».

¹⁰⁾ Chiar titlul noielii este: «De aequalitate dotis et donationis propter nuptias». Inceputul cap I este: «Hoc igitur ante omnia corrigimus ut in dotis et donationibus propter nuptias, tam in iis quae dantur, quam in stipulationibus pacta aequalia sint, et tantam quantitatem vir scribat, quantum mulier tantum lucrū quoque stipuletur et pro ea parte quam voluerint modo aequales sint partes.....».

¹¹⁾ Novela 22, cap. XXXI.

¹²⁾ Novela 61 (In corpus jur. civ. ediția citată, volumul III, pag. 367).

¹³⁾ Novela 119 (ibidem pag. 522). Vezi și cod., cart. V, titlul III, 20.

contra-zestre, cum e numită în Codul Calimach ¹⁴).

Justinian a tratat chestiunea cui se cuvin aceste donații după desfacerea căsătoriei și în Novela II «ne mulieres secundo nubentes electionem habeant.....» dar în mod amănunțit în Novela XXII intitulată «De his qui secundas nuptias contrahunt». Pentru înțelegerea acestei novele să nu pierdem din vedere că soții încheiau mai totdeauna pacte prin cari, în afară de ceea ce fiecare adusese în căsătorie și rămânea al său la desfacerea ei, își asigurau o anumită porțiune din ceea ce adusese celălalt soț în căsătorie, porțiune care făcea parte din așa zisele «lucra nuptialia». Aceste învoeli (pacta dotalia) se făceau pentru cazul când unul din soți ar muri înaintea celuilalt, variind și în acel caz avantajile ce și stipulau soții după cum erau sau nu copii. Când existau asemenea pacte, dacă desfacerea căsătoriei nu avea loc cu pedeapsa unuia, situația soților și a bunurilor lor era reglementată prin pactul intervenit, respectându-se astfel voința părților.

Justinian, în Novela XXII, spune că dispozițiile ce ia au să se aplice numai pentru viitor și numai în lipsă de testament. El se ocupă în primul rând de desfacerea căsătoriilor dintre soții cari trăiesc, și împarte modurile de desfacerea căsătoriei în 2 grupe: unele cari atrag după ele o pedeapsă, altele nu. Pedeapsa lovește în prima linie bunurile soților, adică dota și donația propter nuptias.

Desfacerea căsătoriei avea loc, fără a atrage vreo pedeapsă, în următoarele cazuri:

I. Când unul din soți îmbrățișa viața singuratică. În asemenea caz era permis femeii și bărbatului, care părăsește lumea, să desfacă căsătoria și să se retragă, lăsând, însă, ca o mică mângâiere celui care a părăsit—fie că e bărbatul, fie că e femeia—tot ceea ce vor fi convenit pentru caz de moarte, pentru că cel care a ales alt drum al vieții e socotit față de soțul părăsit că a murit (quoniam hic, quantum ad coniugem, mori videtur, dum aliud vitæ iter pro altero eligit).

II. Când bărbatul este neputincios timp de doi ani dela căsătorie, timp pe care Justinian îl ri-

dică la trei ani. «Atunci dota, dacă a fost dată vreo dotă, va urma pe femeie și bărbatul o va reda dacă a primit-o, iar donația propter nuptias sau ante nuptias va rămâne la bărbat și el nu va suferi nici o pagubă în bunurile sale».

III. Când unul din soți cade în captivitate. Rațiunea strictă, spune Justinian (vezi capit VII), ar impune desfacerea imediată a căsătoriei. El, însă, hotărăște că atât timp cât e sigur că trăiește soțul captiv, căsătoria să nu se desfacă. Dacă nu e sigur acest lucru, să aștepte cinci ani și atunci, fie că se adeverește că e mort (sive mors eius probatur), fie că rămâne nesigură, să se considere desfăcută, și e permis soțului rămas să treacă în a doua căsătorie fără vreo primejdie, adică nici femeia nu va câștiga donația propter nuptias nici bărbatul dota, ci fiecare va reține ce-i al său. Dacă n'aușteptau acel termen, bărbatul culpabil e pedepsit cu pierderea donației, femeia cu pierderea dotei ¹⁵).

IV. Dacă prin sentința judecătorului libertul sau liberta sau copiii lor au fost readuși în sclavie, căsătoria a existat dela început, dar sclavia îi desparte ca și cum ar fi urmat moartea (quasi mors secuta sit). În acest caz fiecare primește ceea ce-i al său, iar ceea ce s'a convenit pentru caz de moarte se câștigă numai de copii; restul se cuvine aceluia care a redus în sclavie ¹⁶).

V. Constantin cel Mare stabilise că dacă bărbatul era la oaste și timp de patru ani nu trimesese femeii nici o scrisoare sau vreun alt semn de dragoste, femeia putea să se remărite cu condiție însă să înștiințeze pe bărbat. Procedând astfel ea nu era pedepsită; își lua dota fără a se atinge de donația propter nuptias, adică fiecărui soț i se dădea ce era al său. Justinian a păstrat acest chip de desfacere, a ridicat însă termenul la 10 ani, punând și alte condiții mai grele; a păstrat însă efectul în caz de despărțenie: fiecare ia bunurile sale. Dacă însă nu observă termenul și condițiile e pedepsit ¹⁷).

Acestea sunt cazurile când căsătoria se desface fără a pedepsi pe vreunul din soți, fiecare din ei luându-și ceea ce adusese: femeia dota, bărbatul donația propter nuptias.

În a doua parte a Novelei XXII, începând cu

¹⁴ Că acesta a fost caracterul ei se vede din tot dreptul roman. Cităm câteva texte. În cod, cart. V, titl IV, 2) d se zice: «Dos data donationem propter nuptias meretur». «Dota dată cere (ia) în schimb donația propter nuptias». Tot acolo mai jos: «At si per dilationem dos viro non detur etiam donatio prorsus denegetur» «Dar dacă prin amânare nu se dă bărbatului dota, să se refuze și donația». Justinian într'o constituție (cod cartea V, titl. IV, 20), zice că e permis să se facă o astfel de donație și în timpul căsătoriei, fiindcă acestea pot fi înțelese ca și o antifernă nu ca simplă donație: «quia quasi antiphrasa hæc possunt intelligi et non simplex donatio». Tot el în cap. I din novela 119 zice: «Ut donatio propter nuptias specialis contractus sit et iudicetur nec reliquis donationibus adnumeretur hæc lege sancimus quoniam pro ea æqualis dos datur».

¹⁵ «... Nam et hoc inter bona gratia dissolutiones a maioribus nostris numeratum est, et nos quoque in id consentimus, ita ut nec divortio hic locus sit, personis a se ita disiunctis, neque hinc quisquam sive vir est, dotem sive mulier donationem propter nuptias lucrabitur, sed unusquisque sua retinebit».

¹⁶ Quare quilibet quod suum est hic accipiet, quod vero pactum est in casum mortis, hoc liberis solum acquiratur, reliquo ad eum, qui in servitute redigit, veniente» (cap IX).

¹⁷ Cap. XIV «.... Et si aliquid tale fiat, mulier impune ad secundum virum transibit, nec dote mulctabitur, donationem vero propter nuptias non lucrabitur.....».

capitolul XV, Justinian enumeră cazurile când desfacerea căsătoriei atrăgea o pedeapsă asupra unui soț, adică femeea pierdea dota, bărbatul donația propter nuptias¹⁸⁾.

Aceste cazuri sunt:

I. Dacă femeea poate dovedi că bărbatul a comis adulter, a omorât pe cineva, s'a ocupat cu otrăvuri ori farmece, sau e culpabil de cel mai grav dintre toate delictele: că a uneltit ceva contra Imperiului, sau e falsificator, a violat morminte, a furat ceva din cele sfinte, sau e tâlhar ori gazdă de hoți, sau a necinstit pe alte femei, sau a vrășmășit la vieața soției sale ori a bătut-o grav, etc. Dacă femeea poate proba numai un fapt din acestea i se permite să se desfacă și are dreptul să primească dota și întreaga donație ante nuptias. (paragr. I)¹⁹⁾.

II. De asemenea dacă bărbatul poate dovedi că femeea a comis unul din anumite fapte enumerate în novelă are dreptul să alunge pe femeie, să câștige dota și să aibă donația propter nuptias²⁰⁾.

Aceste motive fuseseră admise și de Teodosiu. Justinian mai adaugă alte trei cazuri, adoptate din legislația mai veche, anume: când femeea întrebuița mijloace să avorteze; când se ducea la bae cu bărbații pentru desfrâu, când, fiind căsătorită, trata cu alții să se remărite. În asemenea cazuri permite bărbatului s'o repudieze, să câștige dota și să ia și donația propter nuptias²¹⁾.

Acestea sunt cazurile când se desfac căsătoriile soților cari trăiau și când se pedepsesc, fie în ce privește dota, fie donația ante nuptias.

După ce arată inovațiunile lui, relative la felul cum se va aplica pedeapsa în caz când nu s'a constituit dotă sau donație sau când soții voiesc să fraudeze pe cei ce le-au constituit, Justinian, în cap. XX, se ocupă de cazul când se desface căsătoria prin moartea unuia din soți și când aceștia făcuseră un pact în vederea morții. Iată textul: Urmează (căci mai sus zisese: „Atque hic finis sit solutionum, quæ superstitibus contrahentibus fiunt“) ca sfârșit al căsătoriei, moartea care le desface la fel pe toate. Fie că se desface căsătoria prin moartea bărbatului, fie prin moartea femeii, se dă bărbatului ca un câștig din

dotă atât cât se prevăzuse în pactul cuprins în actul dotal, iar femeii din donația ante nuptias, tot în conformitate cu acest pact²²⁾. Textul: «dos quidem secundum pactum... lucro viri, donatio vero propter nuptias mulieri cedat» nu trebuie înțeles că bărbatului se cuvine toată dota iar femeii toată donația, ci numai partea prevăzută în pact, căci textul este: «dos quidem secundum pactum... lucro viri cedat». Dacă ar mai fi vreo îndoială asupra acestui punct ea dispăre dacă lângă acest text alăturăm textul din constituția XXII «de nuptiis»: «Unde sive morte viri solvatur matrimonium, sive fine mulieris, lucrum sit viro quidem in dote secundum quod nuptialium instrumentorum continetur pacto, mulieri vero ex nuptiali donatione sicut et ibi convenerit a principio contrahentibus...»²³⁾.

Această soluție este privitoare la avantajile ce-și stipulaseră soții prin pactul încheiat, dar celelalte bunuri, dota și donația, aduse de ei în căsătorie cui rămân? Răspunsul îl găsim în paragr. I al cap. XX unde ni se spune că, oricum s'ar desface căsătoria, tot mai bine e să nu te desparți și unde e socotit ca norocos și fericit acela care rămâne în prima căsătorie și nu mănnește pe urmași prin a doua căsătorie. Dacă soții rămân căsătoriți numai odată, vor avea bunurile lor, adică femeea dota și bărbatul donația propter nuptias; primesc de asemenea câștigurile (lucra), bărbatul din dotă, femeea din donația propter nuptias, și acelea vor fi ale lor proprii și nu se deosebesc întru nimic de celelalte bunuri ale lor. De aceea vor avea cât trăiesc deplina facultate de a le înstrăina, ca și pe acelea pe cari le-au avut ca ale lor proprii dela început, iar dacă mor le e permis să le transmită altora prin legate și fidei-comise²⁴⁾.

Prin urmare, când se desfacea căsătoria prin

²²⁾ «Sequitur matrimonii finis. mors quae omnia pariter dissolvit. Sive morte viri, sive obitu mulieris matrimonium solvatur, dos quidem secundum pactum quod nuptialibus instrumentis continetur, lucro viri donatio vero propter nuptias mulieri cedat, prout etiam hic ab initio contrahentibus visum fuerit».

²³⁾ Corpus jur civilis vol III p. 144.

²⁴⁾ «Iam vero matrimonio per quamlibet earum, quas diximus solutionum dissoluto, felix quidem et beatus uterque contrahentium est. si in priore matrimonio maneat, nec sobolem suam sequentibus matrimonis tristitia afficiat. Et si hoc faciant ac in priore matrimonio permaneant sua habebunt, hoc est mulier dotem et vir donationem propter nuptias (non enim nos tam curiose haec perscrutabimur, ut lit in secundis nuptiis) lucra quoque accipiant. vir quidem ex dote, mulier vero ex donacione propter nuptias, illaque erunt iis propria, nec quidquam fere a reliquis eorum bonis differant Unde quo ad plenam ea alienandi facultatem habebunt sicut in aliis, quae ab initio propria habuerunt. Si vero moriantur, licet ipsis per legata et fideicomissa res illas ad alios transferre. Eius modi enim alienationes scripta de iis constitutione permisimus».

¹⁸⁾ «Cetræ vero causam requirunt vel in viro, vel in muliere, ut temerarium mulctent eorum, quæ ab eo data sunt, dotis scilicet vel donationis propter nuptias amissione»

¹⁹⁾ «... lex illi ius dat repudio utendi et a nuptiis recedendi, dotem vero ac dotam donationem antenuptias accipiendi»

²⁰⁾ «...lex ili viro concedit, ut uxorem dimittat, etsi unam soblam ex iis causis probaverit, et ut dotem lucretur ac donationem propter nuptias habeat.

²¹⁾ «..... facultatem viris concedimus repudia illis mittend. et dotes lucrandi et donationem propter nuptias habendi». E interesant cum sunt întrebuițate cuvintele: lucreturi lucrandi, habeat, habendi.

moartea unuia din soți principiul era: fiecare lua ce era al său (sua habebunt), iar dacă erau și pacte: fiecare lua ce era al său plus câștigurile prevăzute în acele pacte (lucra quoque accipiant).

Acestea erau regulele aplicabile când soțul supraviețuitor nu se recăsătorea. Trecerea în a doua căsătorie avea, însă, influență asupra situației bunurilor soților. Mai întâiu femeea nu se putea recăsători decât după un an dela desfacere, chiar dacă nu erau copii din prima căsătorie. Dacă nu observa această regulă era pedepsită între altele și cu pierderea donației propter nuptias, dacă prin desfacere o dobândise. Bărbatul, însă, se putea căsători oricând fără a fi expus la vreo pedeapsă.

Dacă nu erau copii din prima căsătorie și dacă femeea observa termenul de un an, atât bărbatul cât și femeea erau deplini stăpâni pe ceea ce dobândise la desfacerea căsătoriei.

Dacă erau copii din prima căsătorie atunci bunurile dobândite de soți prin desfacere nu erau ale lor ci ale copiilor, cari deveneau proprietari din momentul contractării celei de a doua căsătorii, iar părinții rămăneau uzufructuari. Deci femeea care se recăsătorea pierdea proprietatea oricărei liberalități ce i se făcuse de bărbatul dintâiu, lăsându-i-se numai uzufructul; această dispoziție se aplica atât la donația propter nuptias, cât și la orice altă liberalitate. Acelaș lucru pentru bărbat: nu mai era proprietarul câștigurilor din dotă (fie dota întregă când avea dreptul so ia, fie numai ceiace dobândise în baza pactului) sau al altor liberalități primite dela femeie, ci numai uzufructuar, fiind obligat să păstreze copiilor această proprietate. Câștigurile nuntești se cuveneau tuturor copiilor, nefiind îngăduit părinților să facă vre-o deosebire. Ele sunt un drept special al copiilor, indiferent de sunt sau nu moștenitori ai părinților. Au acest drept și copiii cari trăiesc și urmașii celor care au precedat (cap. XXVI parag. I).

Ca să se garanteze mai bine interesele copiilor s'a dispus că aceste câștiguri nuntești nici să nu se poată înstrăina, nici zălogi (cap. XXIV). Sancțiunea era că asemenea operațiuni erau considerate ca inexistente. Numai copiii și succesorii lor puteau revendica acele bunuri, neputându-li-se opune decât prescripția de 30 ani, decând deveniseră capabili (cap. XXV). Dacă copiii muriseră înstrăinarea era valabilă. Dacă unul din mai mulți copii murise și n'avea copii, așa că și tatăl său venea la moștenire în concurență cu frații, din înstrăinarea făcută de tată din câștigurile nuntești va fi valabilă numai partea care i s'ar fi cuvenit tatălui în ceea ce ar fi luat fiul mort în avcrea înstrăinată. Astfel dar, asemenea înstrăinări

rămăneau în suspensie: sau se infirmau în totul dela început sau erau bune în total, sau în parte se infirmau, în parte subsistau.

Justinian a prevăzut și cazul când femeea, care avea copii din întâia căsătorie se căsătorea a doua oară și avea alți copii din această căsătorie, apoi murea și al doilea bărbat cu care încheiase pact în vederea morții, așa că prin moartea lui ea dobânda donația propter nuptias adusă de acesta. Câștigurile nuntești din întâia căsătorie deveniseră proprietatea copiilor din acea căsătorie, prin faptul că mama lor contractase a doua căsătorie. De oarece aceasta nu trecuse în a treia căsătorie, ar fi trebuit ca câștigurile nuntești din a doua căsătorie să fie proprii ale femeii. Cu acest chip, însă, situația copiilor din a doua căsătorie avea să fie inferioară celor din întâia căsătorie. De aceea Justinian, preocupat în primul rând de interesele copiilor, a stabilit în cap. XXIX că în asemenea caz și copii din a doua căsătorie să devie proprietarii donațiunii propter nuptias a tatălui lor, deși mama lor nu se căsătorise a treia oară. Aceeaș regulă se aplica și în privința dotei dacă bărbatul se căsătorea a doua oară.

Cele expuse privesc cazul când căsătoria se desfăcea prin moartea unuia din soți.

Tot copii, însă, luau ce câștigase tatăl sau mama cu titlul de dotă sau donație propter nuptias, când se desfăcuse căsătoria nu prin moarte ci prin bună înțelegere, repudiu sau altfel. Toate acele câștiguri trebuiau să se păstreze tot copiilor prin imitația câștigurilor cari se cuvin copiilor în caz de moartea unuia din soți (cap. XXX).

Rânduelile acestea, după cari câștigurile nuntești trebuiau păstrate copiilor, se aplicau numai când treceau în a doua căsătorie, căci dacă nu se recăsătorea ele rămăneau ale celui ce le câștigase.

Dragostea pentru interesele copiilor a mers mai departe. Prin Novela XCVIII s'a dispus ca aceste rândueli să fie aplicate chiar când cel ce le câștigase nu trecuse în a doua căsătorie²⁵⁾.

În urma acestei noveli nu mai era nici o deosebire dacă soțul supraviețuitor sau despărțit se recăsătorea sau nu. Toată proprietatea câștigurilor nuntești era a copiilor, părinții rămâind numai uzufructuari. Trebuia — după ideile timpului — să se creeze un avantaj pentru cei ce nu se recăsătoreau. De aceea prin Novela CXXVII, cap.

²⁵⁾ Quam ob rem sancimus, si mulier moriatur, et maritus dotem lucretur, ut illa liberis omnino servetur, sive secundas nuptias contraxerit, sive non: contra si vir moriatur, mulier vero donatione ante nuptias fruatur, ut ea quoque omnimodo lucra donationis ante nuptias omnibus liberis suis servet, et ususfructus quidem lucrorum nuptialium penes eos sit, dominium vero liberis illorum omnimodo servetur et quae de parentibus secundas nuptias contrahentibus sancita sunt, in suo ordine custodiantur».

III a mărit dreptul părinților cari nu se recăsătoreau, acordându-le nu numai usufructul ci și în deplină proprietate o parte egală cu partea unui copil²⁶⁾.

În rezumat: Între bărbat și femei exista și o comunitate de bunuri pe care Justinian a voit s'o facă egalitate. Femeia sau cineva pentru ea aduce dota, bărbatul sau cineva pentru el donația propter nuptias.

Dacă căsătoria se desfăcea prin moartea unuia din soți sau din alte împrejurări asimilate morții (călugărie, captivitate, impotență, etc.) comunitatea se desființa fără a cauza vreun prejudiciu soților cu privire la bunurile lor. *Fiecare își lua ce era al său.* Dota trebuia restituită femeii sau tatălui său, sau moștenitorilor ei; donația propter nuptias rămânea bărbatului sau moștenitorilor săi «ca și cum niciodată n'ar fi existat vreun patrimoniu comun și ca și cum bunurile bărbatului și acelea ale femeii ar fi fost dela început distincte și separate»²⁷⁾.

Dacă căsătoria se desfăcea din culpa unuia din soți, soțul inocent lua ce adusesse celălalt, care astfel era pedepsit.

De obicei, însă, aceste rânduieli erau schimbate prin învoielii speciale, prin care soții se asigurau reciproc pentru cazul de predeces și al lipsei de copii prin acordarea în afară de ceea ce adusesse în căsătorie, a unei porțiuni din ceea ce adusesse celălalt.

În acest caz se urma conform voinței părților: dacă căsătoria nu se desfăcea din culpa vreunui soț, în care caz urma pedepsirea lui²⁸⁾.

(Va urma)

Andrei Rădulescu

Judecător de ședință Trib. Argeș

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 13 Ianuarie 1909

Președinția d-lui CH PHERÉKYDE prim-președinte

D. M. Popescu cu Chiriac Bucur

Timbru. — Opoziție. — Punerea ei la dosar ca nesuficient timbrată. — Dacă în asemenea caz aceea opoziție e nulă de drept, sau lipsa de timbru suficient supune pe

²⁶⁾ «Quoniam vero et mulieres ad secundas nuptias non venientes praerogativa aliqua prae iis, quae secundo nubunt dignas esse existimamus, sancimus, si quae viro amisso secundis nuptias absteineat, ut illa usufructum quidem donationis ante nuptias habeat, quemadmodum etiam antea sancivimus, habeat vero illa et dominii iure tantum, quantum liberorum quantitas facit, ut quod ad dominium unius et ipsa filii personam sustinere videatur. Haec autem non solum in matribus obtinere iubemus sed et in patribus ceterisque ascendentibus volumus, qui secundas nuptias non contrahunt»

²⁷⁾ Zachariae Ed. Ch «Historie du droit privé greco-romain», Traduction Lauth. Paris 1870 pag. 28

²⁸⁾ A se vedea și: Girard op. cit. p. 962 - 63. Demangeat «Droit Romain», I, p. 587. S. G. Longinescu: «Programa Cursului de Drept roman», III, p. 841 - 342.

părți la penalitatea prescrisă de Legea timbrului. (Art. 52 din Legea timbrului).

Deși este adevărat că în ultimul aliniat de sub art. 52 din Legea timbrului se vorbește numai de actele netimbrate sau insuficient timbrate, ce au fost primite din eroare de către judecător, iar nu și de actele înaintate de părți prin postă sau transmise prin telegraf sub denumire de opozițiune sau apel, dar netimbrate sau nesuficient timbrate, totuși din nimic însă nu reiese că legiuitorul a înțeles ca să excludă aceste din urmă acte dela favoarea acordată prin ultimul aliniat al art. 52, căci dacă în acest aliniat se menționează numai de actele netimbrate, primite din eroare de judecător, cauza este că legiuitorul s'a ocupat de ceea ce se întâmplă mai des.

Prin urmare, fie că actul netimbrat a fost primit de judecător, fie că nu a fost primit, în ambele cazuri, actul nu este nul de drept, ci aceea lipsă supune pe părți la penalitatea prevăzută de Legea timbrului, deoarece nu este nici un motiv a distinge între un caz și altul.

Deciziunea 9/908.—Casată, după recursul făcut de D. M. Popescu, sentința Tribunalului Ialomița No. 80/908, dată în proces cu Chiriac Bucur.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat C. C. Stoicescu, în dezvoltarea motivului de casare, și

Pe d-l avocat Opreanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Violare și greșită interpretare a art. 52 din Legea timbrului

În speță era vorba de opozițiunea făcută de mine contra sentinței acelu tribunal No 499/906, opoziție făcută prin telegramă și netimbrată suficient.

«Înainte de ziua înfățișării am achitat atât taxa cuvenită fiscalului, cât și amenda și, prin urmare, conform principiului pus în art 52 Legea timbrului, opozițiunea mea trebuia declarată admisibilă din momentul ce legea nu declară nule de drept actele netimbrate, ci numai anulabile în caz când partea nu va satisface cerințele art. 52»

Având în vedere că, prin sentința supusă recursului, tribunalul a anulat opoziția făcută de recurentul de azi pentru motivul că nu a fost suficient timbrată, cu toate că oponentul a achitat, înainte de ziua fixată pentru înfățișare, taxa și amenda prevăzută de Legea timbrului, ca penalitate;

Considerând că art. 52, al. II, din Legea timbrului de la 1906 pune principiul că netimbrarea sau insuficienta timbrare nu atrage nulitatea actelor, ci supune pe părți la penalitatea prevăzută de acea lege;

Că aliniatul ultim al aceluiaș articol face o aplicare a principiului înscris în aliniatul precedent, prevăzând cazul special în care un act netimbrat a fost primit din eroare de judecător și prescriind aceeaș sancțiune ca în alin. II;

Considerând că este adevărat că în acest aliniat se vorbește numai de actele netimbrate sau insuficient timbrate, ce au fost primite din eroare de către judecător, iar nu și de actele înaintate de părți prin postă sau trimise prin telegraf, sub denumirea de opozițiune sau apel, deși netimbrate sau nesuficient timbrate.

Considerând că din nimic nu reiese că legiuitorul a înțeles ca să excludă aceste din urmă acte dela favoa-

rea acordată prin ultimul alineat al art. 52 din Legea timbrului; că dacă în acest alineat se menționează numai actele netimbrate primite din eroare de judecător, cauza este că legiuitorul s'a ocupat de ceea ce se întâmplă mai des;

Că, prin urmare, fie că actul netimbrat a fost primit de judecător, fie că nu a fost primit, în ambele cazuri actul nu este nul de drept, ci acea lipsă supune pe părți la penalitatea prevăzută de Legea timbrului, de oarece nu este nici un motiv pentru a distinge între un caz și altul;

Considerând că, în speță, tribunalul a violat art. 52 din Legea timbrului, atunci când a anulat opoziția pentru motivul că nu a fost primită de judecător, și a fost pusă la dosar, ca nefiind timbrată, și că, deci, în acest caz nu se aplică art. 52, ultim. alineat, cu toate că partea a satisfăcut penalitatea prevăzută de lege;

Că deci, motivul de casare este fondat.

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 19 Noembrie 1908

Președenția D-lui N. MANDREA, președinte

A. Jaques cu Gr. Călinescu

Poprire. — Ordonarea ei de către președinte. — Dacă partea mai poate cere o a doua poprire întemeiată pe aceleaș acte și aceleaș condițiuni.

Deși este adevărat că ordonanțele prezidențiale nu au autoritate de lucru judecat ca unele ce au un caracter provizoriu și vremelnic, totuș nu este mai puțin exact că judecătorul nu poate să le modifice decât cu condițiune ca să fi intervenit o schimbare în împrejurările cauzei sau în situația părților.

Asfel, o poprire odată ordonată, partea numai poate cere o a doua poprire în aceleaș condițiuni, întemeiate pe aceleaș acte ca și cea dintâiu care se găsește încă pendinte la tribunal.

Deciziunea 216/908. — Respins recursul făcut de A. Jaques, contra deciziei No. 155/908 a Curții de apel București, s. I, în proces cu Gr. Călinescu și Banca de Scont.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați B. Păltineanu, P. Poni și Gr. V. Maniu, în dezvoltarea motivelor de casare; și Pe d-nii avocați Vișan și Cezărescu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

I. «Violarea art. 1718 din Codul civil, exces de putere, greșită aplicațiune a art. 1201 din Codul civil și 110 din Procedura civilă. — Intreaga avere a debitorului formând gajul creditorului, el poate lua orice garanție pentru plata creanțelor sale, operând chiar mai multe urmăriri, cu singura condițiune ca executarea să nu depășească suma datorită. Instanța de fond care respinge o cerere de poprire sub cuvânt că mai este pendintă o altă cerere de executare sau poprire, făcută în virtutea aceleiaș creanțe, comite un exces de putere violează art. 1718 din Codul civil și face o greșită aplicațiune a art. 110 din Procedura civilă.

II. «Violează art. 66 din Procedura civilă care nu dă caracterul de lucru judecat ordonanțelor prezidențiale date conform dispozițiunii sale.

III. «Exces de putere și nemotivare.

«Curtea condamându mă la daune către debitor, pentru cuvântul că am uzat de creanța mea, făcând mai multe ur-

măriri, deși acest drept îmi este dat dela lege prin art. 1718 din Codul civil, comite un exces de putere și dă o decizie nemotivată, căci nu arată în ce ar consista prejudiciul».

vând în vedere că recurentul A. Jaques a făcut în anul 1907 o cerere de poprire în mâinele Băncii de Scont asupra salariului și a orce alte sumi de bani s'ar datora intimatului Gr. Călinescu în calitate de director al acelei Bănci; că acea cerere i-a fost respinsă prin ordonanța prezidențială cu No. 4873 din 1907; că în contra acestei ordonanțe, Jaques a făcut apel la compectul tribunalului, conform art. 66 bis din Procedura civilă, apel care se găsește și astăzi pendinte înaintea Tribunalului de trimitere, în urma casării;

Că, A. Jaques, fără să aștepte rezultatul definitivăi judecăți a acelei cereri de poprire, la August 1907 face o nouă cerere de poprire, în aceleleaș condițiuni, și întemeindu-se pe aceleleaș acte, cerere care a fost admisă prin ordonanța prezidențială cu No. 6825 din 1907; Că Gr. Călinescu a făcut contestație care a fost admisă de Tribunal, anulându-se ordonanța de poprire cu No. 6825, iar Curtea de apel prin decizia supusă recursului, a condamnat pe Jaques și la daune în sumă de una mie lei, constatând că, prin faptul că Jaques a introdus o a doua cerere de poprire pe care a și obținut-o în mod neregulat, în loc să stărue a se rezolva prima sa cerere, care este încă pendinte la Tribunal, prin aceasta a cauzat un prejudiciu lui Gr. Călinescu, care este directorul unei instituțiuni de credit și o desconsiderare față de personalul acelei instituțiuni; evaluându-se prejudiciul de Curte la suma de una mie lei;

Considerând că deși este adevărat că ordonanțele prezidențiale nu au autoritate de lucru judecat, ca unele ce au un caracter provizoriu și vremelnic, totuș nu este mai puțin exact că judecătorul nu poate să le modifice decât cu condițiune ca să fi intervenit o schimbare în împrejurările cauzei sau în situația părților;

Că, Curtea de apel constată în speță că a doua poprire cerută de recurent este în aceleleaș condițiuni și se întemeiază pe aceleleaș acte ca și cea dintâiu cerere de poprire;

Că, așa fiind, cu drept cuvânt s'a respins a doua cerere de poprire și de aceea instanța de fond a putut să aprecieze că s'a ocazionat un prejudiciu lui Gr. Călinescu prin reînnoirea fără drept a cererii de poprire din partea recurentului;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 27 Februarie 1909

Președenția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

Locot. Colonel Polizu George cu Ministerul de războiu

Contabilitatea generală a Statului. — Responsabilitatea ofițerilor de intendență, însărcinați cu verificarea contabililor, de sumele delapidate de acei contabili. — Soldele ofițerilor. — Banii Statului. — Menținerea acestui caracter până în momentul când banii se plătesc ofițerului sau acelora pentru cari au fost reținuți și cari reprezintă pe ofițeri. — (Art. 134 din Legea contabilității, art. 56 și 72 din Legea administrațiunii armatei și art. 232 din regulamentul acestei legi).

1. După dispozițiile art. 134 din Legea contabilității publice, combinat cu art. 56 și 72 din Legea administrației armatei și art. 232 din regulamentul acestei legi, responsabilitatea ofițerilor de intendență, însărcinați cu verificarea și cu supravegherea contabilității, este formal prevăzută și asemenea ofițeri sunt răspunzători de sumele delapidate de subalternii lor.

2. *Banii Statului, afectați pentru plata soldelor ofițerilor și primiți de cassier în acest scop, nu încetează de a fi ai Statului, și deci bani publici, până în momentul ce au ajuns la destinația lor.*

Prin urmare, dacă o parte din soldă nu se plătește, ci se reține conform regulamentelor militare, această împrejurare nu poate să schimbe natura banilor; din contră, ei rămân publici până ajung la destinațiune, adică până se plătesc acelor pentru cari au fost reținuți și cari reprezintă pe ofițerul căruia i se cuvenea solda.

Decizia 62/909. — Respins recursul făcut de Locot. Colonel Polizu George contra deciziei Curței de compturi No. 6/907.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Teodorescu în dezvoltarea motivelor de casare și

Pe d-l avocat Pascu în combateri;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare invocat:

«Aplicațiunea greșită a art. 134 din Legea contabilității publice și a art. 56 și 72 din Legea asupra administrațiunii armatei, relativ la responsabilitatea pecuniară a funcționarilor însărcinați cu supravegherea administrativă a contabililor».

Având în vedere că din deciziunea No. 6/907, a Inaltei Curți de conturi, supusă recursului, se constată că Locotenentul-colonel Polizu Gheorghe recurent în acest proces, în calitate de subintendent însărcinat cu controlul și verificarea scriptelor administratorului Nenoviceanu Demetru, contabil în bani al școalei de infanterie și cavalerie, a fost obligat de Ministerul de războiu, prin deciziunea No. 60/906, în baza art. 134 din Legea contabilității generale a Statului, să plătească lei 2343, bani 50, parte din suma de lei 9132, bani 58, delapidată de către numitul administrator;

Că, contra acestei condamnățiuni, Locot.-colonel Polizu Gheorghe a făcut apel și Inalta Curte de conturi, prin deciziunea supusă recursului, a respins apelul pe motivul că dânsul, în calitate de verificator al sus numitului administrator i-a admis la cheltueli suma la plata căreia a fost obligat fără acte justificative;

Considerând că Inalta Curte de conturi constată, prin considerentele deciziei date, că contabilul Nenoviceanu a ținut fictiv la portofoliu suma de 2343 lei, bani 50, ca trimeasă atelierului central de haine ofițerești, și cu ocazia verificării cassei de către recurent această sumă a fost admisă la portofoliu, fără ca contabilul să-i fi prezentat acte justificative că banii s'au trimis atelierului;

Că, după dispozițiunile art. 134 din Legea contabilității publice, combinat cu art. 56 și 72 din Legea administrației armatei și art. 232 din regulamentul acestei legi, responsabilitatea ofițerilor de intenție verificatori este formal prevăzută, și întru cât recurentul era însărcinat cu supravegherea contabilității administratorului Nenoviceanu, subalternul său, cu drept cuvânt a fost obligat la răspunderea sumei delapidată;

Că, de altfel, constatarea făcută de instanța de fond, fiind o chestiune de fapt, scapă de sub controlul acestei Inalte Curți;

Că, dar, motivul nefiind întemeiat, cată să fie respins,

Asupra celui de al doilea motiv de casare:

«Violarea art. 16, ultimul alineat, din Legea contabilității publice, relativ la urmărirea ce trebuia să se facă asupra averii debitorului».

Considerând că Curtea de fond constată că s'a urmărit averea delapidatorului Nenoviceanu și dispozițiunile art. 16, ultimul alineat, din Legea contabilității publice au fost îndeplinite, căci din raportul comisaru-

lui de poliție al circ. 34 din București, No. 169/907, aflat la dosar, reiese că dânsul nu avea nici o avere, întru cât casa ce posedă în București, în indiviziune cu frațele său N. Nenoviceanu, a fost vândută acestuia cu act autentic în anul 1896, adică cu mult mai înainte de delapidare;

Că această constatare, fiind iarăși o chestiune de fapt, scapă controlului acestei Inalte Curți, de unde rezultă că și acest al doilea motiv nu este întemeiat și cată să fie respins;

Asupra celui de al treilea și ultim motiv de casare:

«Interpretarea greșită a Legii contabilității publice, prin aceea că s'a considerat atelierul de haine ofițerești ca o instituție publică a Statului, violându-se art. 133 din Legea contabilității».

Considerând că recurentul a susținut că atelierul de haine ofițerești nefiind o instituție publică, banii reținuți din soldele ofițerilor și destinați a fi trimiși atelierului pentru plata uniformelor confecționate nu sunt bani publici;

Considerând că banii Statului, afectați pentru plata soldelor ofițerilor și primiți de cassier în acest scop, nu încetează de a fi ai Statului, și, deci bani publici, până în momentul ce au ajuns la destinațiunea lor;

Că dacă o parte din soldă nu se plătește, ci se reține conform regulamentelor militare, această împrejurare nu poate să schimbe natura banilor; din contră, ei rămân publici până ajung la destinațiune, adică până se plătesc acelor pentru cari au fost reținuți și cari reprezintă pe ofițerul căruia i se cuvenea solda;

Că dar și acest al treilea motiv nefiind fondat, recursul cată să fie respins;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

INFORMAȚIUNI

Domnii abonați cari și-au schimbat adresa sunt rugați, pentru a putea primi ziarul regulat, să ne comunice printr-o carte poștală noua d-lor adresă, indicând exact pe lângă nume și vechea d-lor adresă.

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A INALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu prețul de 8 lei e întocmit în felul și ca supliment al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror preț total e de 60 lei, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de Inalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine, broșate sau legate după dorință, contra valoare, mandant sau ramburs.

A apărut: *Teoria Proprietarului aparent și Legea Consolidărilor Petrolifere* (art. 3, 4, 7, 11, 12, și 14 din această lege și 33 din regulamentul ei), de d-l Cezar I. Vărgolici judecător la Tribunalul Prahova. Această interesantă lucrare cuprinde 70 pagini. Prețul 1 leu.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat poștal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească numai la prezentare în mâna incasatorilor: I. RIVEANU, pentru provincie și I. ST. TUDOROIU, pentru capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registru cu matcă investite cu ștampila *CURIERULUI JUDICIAR*.